

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
22.09.2025.

Nacionālais nemateriālā kultūras mantojuma saraksts klūs par sešām vērtībām bagātāks

18. septembrī Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) Nemateriālā kultūras mantojuma padome lēma par jaunu vērtību iekļaušanu Latvijas Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā.

LNKC jau astoto reizi šogad aicināja pieteikt elementus, kas atbilstoši Nemateriālā kultūras mantojuma likumam ir uzskatāmi par valsts aizsargājamām nemateriālā kultūras mantojuma (NKM) vērtībām un kuru iekļaušanai sarakstā ir plašs attiecīgās kopienas atbalsts un līdzdalība.

Šogad kopuma tika saņemti astoņi elementu pieteikumi, ko padome vērtēja divās kārtās un lēma sarakstā iekļaut sešas NKM vērtības: “Garmanes spēle Latgalē” (pieteicējs – Biedrība “Skaņumāja”), “Pirts tradīcija Latvijā” (Biedrība “Latvju pirts un SPA asociācija”), “Talku tradīcija Latvijā” (Biedrība “Pēdas LV”), “Latvijas tradicionālā spēle Novuss” (Guntars Brālītis, *World Novuss Union* (WNU e.V.) prezidents), “Nautrānu kultūrtelpa” (Rēzeknes novada pašvaldības iestāde “Nautrēnu apvienības pārvalde”) un “Nēgu zveja Salacā un Svētupē” (Biedrība “Salacgrīvas nēgi”).

Padomes priekšsēdētāja Māra Mellēna uzsver: “Latvijas Nacionālo nemateriālā kultūras mantojuma sarakstu šogad papildina sešas Latvijas kultūrtelpai būtiskas dzīvā mantojuma vērtības. Īpašs prieks par to, ka sarakstam pievienojas divas mūsdienu dzīvas ritmam svarīgas vērtības, kuras ir ļoti daudzslāņainas un atšķirīgām kopienām līdzīgas, bet tomēr katrai savdabīgas, ar citādu raksturu – talka, kas aktualizē brīvprātīga, uz kopīgu mērķi vērsta kopdarba darišanas un svinēšanas tradīcijas visās Latvijas vēsturiskajās zemēs, un pirti iešana, kas aktualizē tīrības un labbūtības daudzās izpausmes starp uguni un ūdeni, karstu un aukstu, raupju un mīkstu, fizisku un garīgu, kam pamatā kopīgas zināšanas par dabas ritējumu, pirti iešanu, augiem un to pielietojumu veselības un labsajūtas radīšanā peroties, mazgājoties un dziedinoties. Tikpat svarīga ir Nautrānu kultūrtelpas apzināšana un izcelšana, kas parāda latgaliskā īpašu šķautni draudzes kultūrtelpas ietvarā. Kur tad vēl nēgu ķeršanas prasmes Salacā un Svētupē, garmanes spēles prasmes un novuss, kuram tik daudz piekritēju gan šodien, gan netālā pagātnē. Izmantojam iespēju svinēt nemateriālā kultūras mantojuma vērtību daudzveidību!”

LNKC apliecinājumi par jauno vērtību iekļaušanu sarakstā tiks pasniegti svinīgā ceremonijā 17. oktobrī, ko Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija pasludinājusi par Starptautisko Nemateriālā kultūras mantojuma dienu.

Nacionālais nemateriālā kultūras mantojuma saraksts tiek veidots ar mērķi saglabāt NKM, nostiprināt tā vērtības, veicināt to atpazīstamību un izglītēt sabiedrību. Saraksts atspoguļo kultūras daudzveidību, apliecina un veicina cilvēka radošumu, zināšanas un prasmes. Šobrīd kopā ar jauniekļautajām vērtībām sarakstu veido 46 vērtības, ar kurām iespējams iepazīties tīmekļvietnē www.nematerialakultura.lv. LNKC reizi gadā izsludina pieteikumu iesniegšanu elementu iekļaušanai sarakstā. Pieteikuma iesniedzējs var būt ikviens attiecīgā NKM elementa saglabāšanā ieinteresēta kopiena, nevalstiska organizācija, pašvaldība un citas personas.

Informāciju sagatavoja:

Lana Kazlauskiene

Sabiedrisko attiecību vadītāja

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

67228985, 26407922
lana.kazlauskiene@lnkc.gov.lv
www.lnkc.gov.lv